

Haziran 2012

Büyükşehir Adayı

TEKİRDAĞ

I BÜYÜKŞEHİR OLMA YOLUNDA TEKİRDAĞ'A GENEL BİR BAKIŞ

a. Demografik Yapı	4
b. Nüfus	4
c. Ekonomi	5
d. Sanayi	6
e. Tarım ve Hayvancılık	8
f. Ulaştırma ve Altyapı Durumu	11

II KÜRESELLEŞME SÜRECİNDE YERELLİK KAVRAMI

11

II TÜRKİYE'DE YEREL YÖNETİMLER VE TARİHİ GELİŞİM

12

II AVRUPA YEREL YÖNETİMLER ÖZERKLİK ŞARTI

12

V BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE YÖNETİMİ

a. Büyükşehir Belediye Yönetim Sistemi	13
1. Büyükşehir Belediye Yönetiminin Organları	13
i. Büyükşehir Belediye Meclisi	13
ii. Büyükşehir Belediye Encümeni	14
iii. Büyükşehir Belediye Başkanı	14
2. Büyükşehir Belediyesinin Görev, Yetki ve Sorumlulukları	14
b. Büyükşehir ve İlçe Belediyeleri	16
c. Büyükşehir Belediyelerinde Mali Yapı	16
1. Büyükşehir Belediye Gelirleri	17
2. Büyükşehir Belediye Giderleri	17

VI BÜYÜKŞEHİR YÖNETİMİ ALTINA GİRMESİ MUHTEMEL İLLER VE TEKİRDAĞ

19

VII GENEL DEĞERLENDİRME

25

I BÜYÜKŞEHİR OLMA YOLUNDA TEKİRDAĞ' A GENEL BİR BAKIŞ

a. Demografik Yapı

Türkiye'nin kuzeybatısında yer alan Tekirdağ İli 6.313 km² yüzölçümü ile Türkiye'nin binde 8'ini kapsamaktadır. Tekirdağ kuzeyden Kırklareli, doğudan İstanbul, batıdan Edirne ve güneyden Marmara Denizi ile çevrilidir. İlde 33 belediye, 9 ilçe ve 257 köy bulunmaktadır.

2011 Yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçlarına göre ilin nüfusu 829.873 kişidir. Tekirdağ'ın nüfus yoğunluğu 124 kişi/km² ile Türkiye genelinde iller arasında 17. sıradadır.

b. Nüfus

1965'ten 2011'e kadar olan dönemde Türkiye nüfusunun %131 artış göstermesine karşın, Tekirdağ'ın nüfusu yaklaşık 3 katına çıkarak 287.331'den 829.873'e yükselmiştir. İlde nüfusu en büyük ilçe 243.285 kişi ile Çorlu ilçesidir. Çorlu ilçesini Tekirdağ-Merkez ve Çerkezköy ilçeleri izlemektedir.

Yıl Bazlı Tekirdağ ve Türkiye Nüfus Rakamları:

	1965	1980	1990	2000	2007	2008	2009	2010	2011
Tekirdağ	287.381	360.742	468.842	623.591	728.396	770.772	783.310	798.109	829.873
Türkiye	31.391.421	44.736.957	56.473.035	67.803.927	70.586.256	71.517.100	72.561.312	73.722.988	74.724.269

Kaynak:TÜİK (2011)

2011 Yılı Tekirdağ İlçelere Göre Kadın ve Erkek Nüfusları:

	Erkek	Kadın	Toplam
Merkez	88.714	84.448	173.162
Çerkezköy	92.301	85.141	177.442
Çorlu	136.307	128.620	264.927
Hayrabolu	18.787	17.030	35.817
Malkara	28.148	26.623	54.771
Marmaraeğlisi	11.085	9.994	21.079
Muratlı	13.106	12.904	26.010
Saray	23.793	22.946	46.739
Şarköy	15.211	15.075	30.286

1990 sonrasında Tekirdağ'a olan göçlerin artmasının başlıca nedeni Çorlu ve Çerkezköy bölgesinde sanayinin gelişmesidir.

	Toplam Nüfus			Nüfus Yoğunluğu (km ² 'ye düşen kişi)		
	1990	2000	2011	1990	2000	2009
TOPLAM -TR	56.473.035	67.803.927	74.724.269	73	88	94
TEKİRDAĞ	468.842	623.591	829.873	74	99	124
Tekirdağ - Çorlu	104.303	179.033	264.567	116	199	271
Tekirdağ - Merkez	117.455	142.105	173.162	106	128	154
Tekirdağ - Çerkezköy	41.317	82.685	177.442	127	254	473
Muratlı	13.106	12.904	26.010			
Saray	23.793	22.946	46.739			
Şarköy	15.211	15.075	30.286			

Kaynak:TÜİK (2011)

1990-2009 döneminde sanayinin yoğunlaştığı Çerkezköy ve Çorlu nüfusu en çok artan ilçeler olmuştur. Yaklaşık 20 yıllık bu dönemde Çorlu ilçesinin nüfusu %133 artarak 243.285'e yükselirken, Çerkezköy'ün nüfusu %273 artarak 41.317'den 154.298'e yükselmiştir. Son 20 yıldaki bu büyük nüfus artışlarının sonucunda 2009 yılında Çerkezköy ve Çorlu ilçelerinin nüfus yoğunluğu sırasıyla 473 kişi/ km² ve 271 kişi/ km² olmuştur. Tekirdağ iline olan yoğun göçlerden dolayı, Tekirdağ'da yaşayanların yalnızca %49'u nüfusa Tekirdağ'da kayıtlıdır.

2011 yılında net göç hızı en yüksek il olan Tekirdağ, 1995-2000 döneminde de Türkiye genelinde net göç hızı en yüksek olan il olarak kayıtlara geçmiştir. 1995 - 2000 yılları arasında Tekirdağ'da gerçekleşen net göç 51.335 kişidir.

Bir bölgenin veya şehrin planlama çalışması esnasında geçmiş ve şimdiki nüfus rakamları ne kadar önemliyse, geleceğe dair öngörülen nüfus rakamları da o denli önemlidir. Bu yüzden bilim insanları nüfusun gelecekte göstereceği seyri tespit etmek için çeşitli yöntemler geliştirmişlerdir. Burada dikkate alınan parametreler arasında incelenen bölgenin doğurganlık ve ölüm oranları, göçe dair izlediği seyir ve ani değişimler bulunmaktadır. Çeşitli kurumlar tarafından Tekirdağ'ın 2023 yılına ait nüfus projeksiyonları yapılmıştır. Bu projeksiyonlar hazırlanırken bir birinden farklı bilimsel yöntemler takip edilmiş olsa da, sonuçlar çok küçük farklar dışında birbirleriyle uyumaktadır.

Trakya Kalkınma Ajansı, Trakya Bölgesi Sosyal Yapı Analizi Çalışmasında illerin nüfus projeksiyonlarını belirlerken Mehmet Doğu Karakaya tarafından 2009 yılında hazırlanan ve kuşak-bileşenler yönteminin kullanıldığı tez çalışmasından yararlanmıştır. Bu çalışma ışığında yapılan hesaplamalar göre: Tekirdağ'ın nüfusu 2013 yılından itibaren bir milyonu aşma eğilimi göstermektedir. 2018 yılıyla birlikte bu rakam 1.200.000'e ulaşmaktadır. 2023 yılına varıldığında nüfusun 1.500.000 gibi ciddi bir rakama ulaşacağı öngörülmektedir. Söz konusu artışların arkasında Tekirdağ'ın gelişim potansiyeli yatmaktadır. İlde nüfus artışının dinamiklerini, geçen yıllarda olduğu gibi İstanbul Metropolü ile olan yoğun ticari ve sanayi ilişkisindeki artışlar belirleyecektir. Gelecek süreçte faaliyete geçecek olan büyük ulaşım ve finans projeleriyle birlikte, İstanbul'daki nüfus hareketliliği artacaktır. Hizmet sektöründe planlanan sıçramayla metropolde konuşlanmış sanayi kuruluşlarının Trakya'ya, özellikle yine Çorlu-Çerkezköy aksı üzerinde kurulacak olan 8 İslah Organize Sanayi Bölgesine gelmesi söz konusu olacaktır. Tekirdağ hale hazırda barındırdığı nüfus potansiyeli ve gelecekte hızla artacak olan büyüme alanlarıyla büyükşehir olma yolunda hızla ilerlemektedir. Bu durumun tahmin edilenden erken süreçte gerçekleşmesi Tekirdağ'a net göçü artıracığı için, nüfus tahminlerinde revizyona gidilmesi gerekebilir.

c. Ekonomi

DPT tarafından 2003 yılında yapılan illerin ve bölgelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması araştırmasında, Tekirdağ iller arasında 7. sırada ve 2. derece gelişmiş iller kategorisinde yer almıştır. URAK tarafından 2009 yılında yapılan Rekabet Endeksi Raporu araştırmasında ise Tekirdağ 9. sırada yer almıştır. TÜİK 2011 verilerine göre Türkiye genelinde kişi başı GSYİH 15.137 USD'dir. Tekirdağ'da bu değer 18.178 USD'dir. Türkiye'ye katkı oranına baktığımızda bu rakam % 1.3'e tekabül etmektedir. Diğer taraftan, 2008 yılında Türkiye genelinde işsizlik oranı %11 iken, Tekirdağ ilinde bu oran %9,1'de kalmıştır. Tekirdağ ilinde kişi başına ithalat ve ihracat değerleri, Türkiye geneline kıyasla çok düşük olsa da, ihracatın ithalatı karşılama oranı Türkiye genelinde %56 iken, Tekirdağ'da bu oran %118'dir.

2011 Yılı Türkiye, Trakya ve Tekirdağ Dış Ticaret Verileri:

	Kişi başına ithalat (\$)	Kişi başına ihracat (\$)	İhracatın ithalatı karşılama oranı (%)
Türkiye	3.270	1.830	56
Trakya	740	540	73
Tekirdağ	605	820	118
Edirne	550	150	28
Kırklareli	420	320	76

Kaynak:TÜİK (2011)

İthalat ve ihracat rakamları vergi kimlik numaralarının kayıtlı olduğu illere göre hesaplandığı için Tekirdağ'daki kişi başına ithalat ve ihracat düşük gözükmemektedir. Diğer bir deyişle Tekirdağ'da faaliyet gösteren ve üretim yapan birçok firma, vergilerini İstanbul'da ödediği için, kayıtlarda İstanbul gözükürken rakamların bir kısmı aslında Tekirdağ'a aittir.

Tekirdağ gümrüklerinde 2009 yılında 1.203.426.000 USD ihracat ve 4.681.851.000 USD ithalat gerçekleşmiştir.

Tekirdağ'da 2011 yılındaki brüt vergi tahakkuku 3.757.081.039 TL olmuştur. 2011 yılı için bütün iller arasında toplam vergi tahakkukundaki sıralama incelendiğinde, Tekirdağ'ın 9. sırada yer aldığı görülmektedir.

2000 yılı verilerine göre Tekirdağ'da sektörel dağılım tarım için %38,8, hizmetler sektörü için %35, sanayi sektörü için de %26,2 olarak göze çarpmaktadır. Bu dünya standartlarıyla benzeşen yönlerinin yanı sıra, hizmetler sektöründe gelişime ihtiyaç olduğunu gösteren bir veridir. 2023 öngörülerini dikkate alındığında sektörler arası dağılım şu şekilde ifade edilebilir: Tarım %18, hizmetler %51 ve sanayi %31. Bu oranlar 1/100.000'lik Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı'nda bulunan rakamları yansıtmaktadır.

Tekirdağ İli ve İlçeleri Mevcut ve Plan Nüfuslarının Sektörel Dağılımları (%):

İlçeler	2000				2023			
	Aktivite Oranı	Tarım	Sanayi	Hizmet	Aktivite Oranı	Tarım	Sanayi	Hizmet
Merkez	42	33	16	51	38	21	12	67
Çerkezköy	53	31	42	27	45	10	41	48
Çorlu	46	18	41	41	45	7	37	56
Hayrabolu	54	65	10	25	48	59	12	29
Malkara	57	68	7	25	50	64	8	27
Marmara Ereğlisi	54	47	14	39	33	17	26	56
Muratlı	45	41	35	24	33	25	34	41
Saray	56	49	27	24	41	34	29	37
Şarköy	48	68	7	26	45	65	5	30

Kaynak: 1/100.000'lik Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı

Plana göre il ve ilçe konumlandırılmaları yapılmış ve öngörüler şu şekilde ifade edilmiştir. Gelecek süreçte de Çorlu ve Çerkezköy aksı üzerinde sanayi gelişiminin artacağı düşünülmektedir. Bu da söz konusu iki ilçenin kendilerini sanayi ve üretim üzerinden tanımlayacağı anlamına gelmektedir. Ayrıca Çorlu'da sanayi varlığıyla birlikte hizmet sektörünün de gelişeceği düşünülmektedir. Muratlı, merkeze yakınlığı ve ulaşım ağları üzerindeki stratejik konumu itibarıyla lojistik merkez olması ön görülen bir ilçedir. Tekirdağ Merkez, Marmara Ereğlisi, Şarköy turizm ve hizmet merkezleri; Saray, Malkara, Hayrabolu ise kırsal merkezler olacaktır. Diğer bir değişim tarım ve hayvancılığın kalbi bu bölgelerde olacaktır. Hale hazırdaki mevcut durum söz konusu analizlerin isabetli olma ihtimalini güçlendirmektedir.

d. Sanayi

Tekirdağ, gelişmiş sanayisi ve uluslararası firmaların içinde bulunduğu üretim tesisleriyle göz doldurmaktadır. Tekirdağ toplam işletmeler içerisinde %2'lik payla sanayisi gelişmiş onuncu il olarak üst sıralarda yer almaktadır. Marmara Bölgesi dikkate alındığında %3'lük sanayi payıyla İstanbul, Bursa ve Kocaeli'nden sonra dördüncü en büyük olarak dikkat çekmektedir. Ülke genelinde tekstilin % 10'u, margarinin %25'i, rafine ayçiçeği yağının %20'si, kağıt ve ambalajın %40'ı, işlenmiş derinin %37'si bu ilden karşılanmaktadır. İlerdeki kuruluşlar kendi sektörlerinde marka konumunda olan büyük işletmelerdir. Özellikle son yirmi yıl içerisindeki gelişmelerle birlikte Tekirdağ, adeta Türkiye'nin tekstil, gıda, toprak, beyaz eşya gibi alanlarda üretim üssü haline gelmiştir.

İl genelinde, Merkez, Çorlu, Çerkezköy, Hayrabolu ve Malkara'da olmak üzere 5 adet sanayi ve ticaret odası bulunmaktadır. Bu odaların kayıtlı üye sayısı 13 670'tir. Merkez, Çorlu, Hayrabolu ve Malkara'da bulunan dört adet ticaret borsasının da 389 faal üyesi bulunmaktadır.

Tekirdağ'da sektörlerin dağılımına bakıldığında 2011 verileri ilk sırada %25 ile tekstil sektörüne işaret etmektedir. Bunu %13 ile gıda ürünleri imalatı, %7 ile giyim eşyası, kürkün boyanması ve işlenmesi, %7 ile makine ve teçhizat imalatı, %5 ile diğer metalik olmayan ürünlerin imalatı, %4 ile kauçuk ve plastik ürünler imalatı izlemektedir. Bunlar dikkat çeken ana kalemlerdir. Daha ayrıntıya girildiğinde, %1-2'lere inen daha birçok sektör yer almaktadır. Söz konusu firmaların %22'si mikro ölçekli, %43'ü küçük ölçekli, %29'u orta ölçekli, %6'sı ise büyük ölçekli firmalardır. Örneğin, BSH Ev Aletleri Sanayi ve Ticaret AŞ, Bilim İlaç Sanayi ve Ticaret AŞ, Eroğlu Giyim ve Ticaret AŞ büyüklükleri ve istihdam rakamlarıyla öne çıkan firmalar olarak göze çarpmaktadır.

2011 verileri ışığında Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından hazırlanan il durum raporuna göre ilde kayıtlı çalışan sayısı 105.798'tir. Bu çalışanların %37'si tekstilde; %14'ü ise giyim eşyası üreten tesislerde istihdam edilmektedir.

Tekirdağ İli ve İlçeleri Mevcut ve Plan Nüfuslarının Sektörel Dağılımları (%):

Yıl	İhracatçı Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)	İthalatçı Firma Sayısı	İthalat Değeri(1.000 USD)
2008	292	526.384	320	593.914
2009	287	483.240	310	473.826
2010	293	546.461	346	603.027
2011	323	655.086	421	779.232

Kaynak: Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, İl Durum Raporu (2012)

Sanayi Siciline Kayıtlı İşletmelerin Sektörel Dağılımı (2010):

	Dokuma, Giyim ve Deri Sanayi	Gıda, İçki ve Tütün Sanayi	Taş, Toprak, Maden	Kâğıt ve Ambalaj	Plastik, Kimya, Boya ve Cam Sanayi	Makine, Teçhizat, Otomotiv Yan San.	Orman Ürünleri ve Mobilya	Diğer	Toplam
Trakya	600	407	207	30	184	180	38	163	1.809
Tekirdağ	511	162	115	28	169	157	21	114	1.277

Kaynak: İl Sanayi ve Ticaret Müdürlükleri

Trakya Mevcut Sanayi Alanlarının Dağılımı:

	Planlı Sanayi(ha)	%	Depolama(ha)	%
TRAKYA	11.860,10		636,20	
Tekirdağ	8.771,10		574,00	
Merkez	143,00	1,60	126,00	22,00
Çorlu	4.370,00	49,80	0,00	0,00
Çerkezköy	2.841,00	32,40	0,00	0,00
Muratlı	359,50	4,10	0,00	0,00
Malkara	185,00	2,10	0,00	0,00
Hayrabolu	150,00	1,70	179,00	31,20
Marmara Ereğlisi	568,60	6,50	269,00	46,90
Saray	153,00	1,70	0,00	0,00
Şarköy	0,00	0,00	0,00	0,00

Kaynak: 1/100.000 ölçekli Ergene Havzası Çevre Düzeni Planı

Organize Sanayi Bölgeleri:

	Çerkezköy	Çorlu Deri	Hayrabolu	Malkara
Kuruluş Yılı	1976	1997	2001	2002
Alan (ha)	1.234	120	111	102
Parsel Sayısı	385	210	100	69
Tahsis edilen parsel	339	210	48	7
Faal tesis sayısı	208	70	9	-
Çalışan sayısı (kişi)	35.570	3.500	185	-

Kaynak: OSBUK (OSB Üst Kuruluşu, 2011)

Doluluk oranları açısından Çerkezköy OSB ve Çorlu Deri OSB sınırları içindeki tüm parsellerin tamamına yakınının tahsis edildiği ya da üzerlerinde faaliyet gösteren firmalar olduğu görülmektedir. Çerkezköy OSB hem İstanbul'a yakınlığı, ana ulaşım aksları üzerinde olması, karma OSB yapısı ile uzun yıllardır bölge içinde çeşitli firmalar tarafından tercih edilmektedir. Malkara ve Hayrabolu'da bulunan diğer organize alanlar ise yaklaşık 100 ha büyüklüğünde ve bölge için yeni faaliyete geçen organize sanayi bölgeleridir.

Tekirdağ'ın Çorlu ilçesinde kurulan Avrupa Serbest Bölgesi (ASB); stratejik konumu itibarıyla Türk ihracatçısının, özellikle Avrupa ile olan ticari ilişkilerinde merkezi bir rol üstlenmiştir.

Avrupa Serbest Bölgesi (ASB)'nin bir teknokent olarak üzerinde geliştiği Çorlu İlçesi; tarımsal zenginliğinin yanı sıra, sanayi yatırımları konusunda da son yirmi yılda büyük gelişmeler göstermiş ve İstanbul'a ve diğer Avrupa metropollerine yakınlığı nedeniyle başta tekstil olmak üzere tüm yeni yatırımların odak noktası haline gelmiştir. Bu oluşumun merkezinde 214 ha büyüklüğünde bir alana sahip olan Avrupa Serbest Bölgesi (ASB), bütün avantajlarıyla modern bir sanayi ve teknoloji merkezi olarak tasarlanmıştır.

İl genelinde 8 küçük sanayi sitesi bulunmaktadır. KSS'lerin toplam büyüklüğü 1.639 da olup, bu alanlarda 2.340 firma faaliyet göstermektedir. Tekirdağ'da yer alan KSS'lerde 4.967 kişi istihdam edilmektedir.

İlde sanayi sektörünün dağınıklığının ve bunun sonucu olarak ortaya çıkan çevre kirliliğinin önüne geçmek için son yıllarda kamu öncülüğünde önemli girişimlerde bulunmaktadır. Örneğin 4562 Sayılı OSB Kanununda değişiklik yapılarak İslah OSB kavramı oluşturulmuştur. Buna göre sanayi alanlarında dağınık ve plansız şekilde üretim yapan işletmelerin, tüm arıtma ve kontrol mekanizmalarının aynı çatı altında güvenli bir şekilde yürütüleceği İslah OSB alanlarına kaydırılması öngörülmektedir. Bu, Ergene Havzasının kirliliğine çözüm için ortaya çıkmış hayati bir projenin önemli bir ayağını oluşturmaktadır.

Ayrıca Ergene Nehrinin kirliliğinin önüne geçmek amacıyla devlet çeşitli eylemleri hayata geçirmeye başlamıştır. Bu eylemler arasında evsel ve sanayi atıkların arıtılarak doğaya salınması için belirli bölgelere arıtma tesislerinin kurulması, Ergene Nehrinin kirlilik değerlerinin an be an takip edilebilmesi için takip sisteminin oluşturulması ve bölgede faaliyet gösteren firmaların takibinin artırılması gibi adımlar bulunmaktadır.

e. Tarım ve Hayvancılık

Tekirdağ Tarımsal Gayri Safi Üretim Değerlerinin % 76,60'ını Bitkisel Üretim, % 23,40'ını Hayvansal üretim oluşturmaktadır. İl tarım ve hayvancılık yönünden ülke genelinde dikkat çeken özellikler taşımaktadır. Örneğin 2010 yılı verilerine göre ülke buğdayının %5'e yakını, ayçiçeğinin %31'i, kanola üretiminin %49'u Tekirdağ'da üretilmektedir.

1. Tarım

Tekirdağ'da bitkisel üretimin içinde tarla ürünlerinin payı % 67,55, Meyvecilik % 5,06 ve sebzeçilik %2,52'dir. 2010 yılında ilde 1.581.457 dekar alanda 508.482 ton buğday, 196.500 dekar alandan 68.235 ton arpa, 1.365.073 dekar alandan 259.562 ton ayçiçeği elde edilmiştir. Aşağıdaki tabloda üretim, ortalama verim ve ekiliş alanları ayrıntılı bir şekilde görülmektedir.

Önemli Tarla Bitkileri Ekiliş ve Üretimleri:

Ürünler (2010)	Ekiliş (Da)	Ortalama Verim (Kg/Da)	Üretim(ton)
Buğday	1.581.457	322	508.482
Ayçiçeği	1.365.073	190	259.562
Arpa	196.500	347	68.235
Silajlık Mısır	72.200	3.193	230.500
Fiğ(yeşil ot)	22.450	1.944	43.641
Çeltik	27.153	970	26.330
Kanola	137.750	385	53.085

Kaynak: TÜİK (2010)

İl tarım üretiminin küçük bir bölümünü oluşturan sebzeçilik ele alındığında, bu üretimin % 45,7'lik bölümünü karpuzun oluşturduğu görülmektedir. Bu ürünü sırasıyla kavun, domates ve hıyar takip etmektedir. Tekirdağ'da kavun ve karpuzun dışında il dışı pazar için üretim yapılmamaktadır. Yetiştirilen sebzeler aile içi ve dahili pazara dönüktür.

Önemli Tarla Bitkileri Ekiliş ve Üretimleri:

Ürünler(2010)	Ekiliş (Da)	Ortalama Verim(Kg/Da)	Üretim(ton)
Karpuz	21.200	2.755	58.400
Kavun	6.575	2.094	13.771
Domates (sofralık)	1.695	2.232	6.587
Çerezlik Kabak	1.785	101	180
Biber (sivri-çarliston)	1.095	1.011	1.107
Hıyar(sofralık)	952	1.892	2.364
Beyaz Lahana	340	2.368	805
Bal Kabağı	502	2.402	1.206

Kaynak: TÜİK (2010)

İlin toplam arazi varlığı 631.300 hektardır. Bu alanın %60'ı (3.806.531 da) işlenen tarım arazisi ve % 39'u (2.458.464 da) çayır, mera, orman ve tarım dışı arazidir. İlde işlenen tarım alanı Türkiye'de işlenen tarım alanının %1,8'i kadardır.

Arazi Varlığı Dağılımı:

Kullanılış Biçimi	Alan (da)	Oranı (%)
İşlenen Tarım Alanı	3.770.547	59,73
Çayır-Mera Alanı	325.793	190
5,16	196.500	347
Ormanlık Alan	1.042.535	16,51
Tarım Dışı Arazi	1.174,125	18,60
Toplam	6.313.000	100,00

Kaynak: 2011 Yılı Tekirdağ Tarım Raporu

Tekirdağ İli İlçelere Göre İşlenen Tarım Alanlarının Dağılımı:

İlçeler	Tarım Alanı(da)	Çayır-Mera(da)	Üretim(ton)
Merkez	743.653	45.441.11	165.290
Çerkezköy	131.851	13.629,2	
Çorlu	633.888	32.296	101.440
Marmara Ereğlisi	138479	3.903	
Hayrabolu	580.993	97.968,9	21.810
Malkara	749.813	79.880,5	223.885
Muratlı	323.194	18.718,8	3.880
Saray	315.434	31.711,8	268.720
Şarköy	153.242	2.244	257.540
Toplam	3.770.547	325.793,41	1.040.860

Kaynak: 2011 Yılı Tekirdağ Tarım Raporu

2. Hayvancılık

Tekirdağ'da hayvancılık son yıllarda yapılan girişimler ve devlet destekleriyle birlikte ticari bir görünüm kazanmaya başlamıştır. Kaliteli ırkların yetiştirilmeye başlanması, birim başına verimin yükseltilmesi, günlük bir faaliyetten öteye geçip profesyonel üretim alanlarının oluşturulması ve yeni kurulan çiftliklerle birlikte hayvan toplulaştırma faaliyetleri sayesinde ilde hayvancılık önemli mesafeler kat etmeye başlamıştır. Örneğin hale hazırda Tekirdağ'da süt verimi Türkiye ortalamalarının çok üzerinde seyretmektedir.

Büyükbaş Hayvan Varlığı (2011):

İlçeler	Sığır Varlığı			Manda	TOPLAM
	Kültür	Kültür Melezi	Yerli		
Merkez	15.173	2.678	152	0	18.003
Çerkezköy	6.102	905	43	0	7.050
Çorlu	8.700	2.120	0	0	10.820
Hayrabolu	19.920	5.275	0	0	25.195
Malkara	42.910	10.875	78	37	53.900
Marmara Ereğlisi	7.245	255	0	0	7.500
Muratlı	6.885	1.551	0	0	8.436
Saray	11.476	2.658	328	512	14.974
Şarköy	4.950	1.534	800	0	7.284
Toplam	123.361	27.851	1.401	549	153.162

Kaynak: 2011 Yılı Tekirdağ Tarım Raporu

İldeki sığır varlığının % 35'i Malkara İlçesinde bulunurken bunu % 16 ile Hayrabolu ve % 12 ile Merkez ilçe izlemektedir. Tekirdağ'da geçmiş yıllardaki yurtdışı damızlık düve ithalatından fazlasıyla payını almış olması ve ıslah çalışmalarının başarılı bir şekilde yürütülmesi sonucu, sığır varlığının yaklaşık % 99'u genotip değeri yüksek verimli ırklardan oluşmaktadır.

Küçükbaş Hayvan Varlığı (2011):

İlçeler	Koyun		Keçi	Genel Toplam
	(Yerli-ve diğer)	Merinos	Kıl Keçisi ve Diğer İrklar	
Merkez	23.000	2.000	8501	32.003
Çerkezköy	9.814	150	536	10.500
Çorlu	21.450	0	689	22.139
Hayrabolu	23.900	1.320	6.112	31.332
Malkara	28.200	987	14.640	43.827
Marmara Ereğlisi	113.510	98	168	113.776
Muratlı	12.101	125	633	12.859
Saray	13.890	44	1.310	15.244
Şarköy	7.400	1.106	16.00	24.506
TOPLAM	253.265	5.830	48.589	307.684

Kaynak: 2011 Yılı Tekirdağ Tarım Raporu

Tekirdağ'da 2011 yılı itibariyle küçükbaş hayvan sayısı 307.684 baştır. İlde yurtdışı menşeli hayvan girişi ve uygun kredilerin etkisiyle küçükbaş hayvan sayısı, 2011 yılında bir önceki yıla göre ciddi artış göstermiştir. İlde küçükbaş hayvan yetiştiricileri birliği 2008 yılında kurulmuş, 2010 yılında 1213 üye sayısı ile 128.553 baş koyun-keçi birlik veri tabanında kayıt altına alınmıştır. Bununla birlikte yetiştiricilere anaç koyun-keçi desteklemesi yapılmıştır.

Kanatlı Hayvan Sayıları (2010):

İlçeler	Tavuk		Hindi		Ördek	Kaz
	Broiler	Yumurtacı				
Merkez	0	59.400	350		2.680	900
Çerkezköy	0	11.125	360		520	255
Çorlu	0	182.700	870		1.850	670
Hayrabolu	0	52.000	500		4.200	1.300
Malkara	0	57.750	480		280	650
Marmara Ereğlisi	0	3.000	40		150	100
Muratlı	0	70.400	130		996	214
Saray	3.050	27.000	315		2.839	532
Şarköy	0	8.500	35		400	85
Toplam	3.050	471.875	3.080		13.915	4.706

Kaynak: 2010 Yılı Tekirdağ Tarım Raporu

Tekirdağ'da yumurtacı tavuk; 210.000 ticari, 261.875 köy tavuğu olmak üzere toplam 471.875 adettir. Yumurta üretimi ise 66.247.250 adet olup (aylık), yumurta verimi ortalaması; köy tavuğu 145, ördek 40, hindi 30, kaz 20 adettir. Özellikle broiler ve etlik hindi besiciliğinde mevsime ve pazara dönük planlamalar yapıldığından, kanatlı sayısında sürekli bir değişkenlik görülmektedir. Yıl içerisinde birkaç dönem halinde yetiştirilip, etlik olarak değerlendirilen hindi ve broiler kanatlı sayısına dâhil edilmemiştir.

f. Ulaştırma ve Altyapı Durumu

Türkiye'nin en yoğun ithalat ve ihracatının yapıldığı İstanbul'un Avrupa bağlantılarını sağlayan D-100 ve D-110 karayolu ile TEM ve demiryolu Tekirdağ il sınırlarından geçmektedir. D-100 İpsala sınır kapısına, D-110 ve TEM ise Kapıkule sınır kapısına ulaşımı sağlanmaktadır. Tekirdağ il merkezi İstanbul'a 136, Edirne'ye 137, Çanakkale'ye 202 ve Kırklareli'ne 119 km mesafededir. Demiryolu ulaşımı ilin Muratlı, Çorlu ve Çerkezköy ilçelerinden yapılmaktadır. İl sınırları içindeki demiryolu uzunluğu 90 km'dir. Tekirdağ-Muratlı demiryolu hattı Ağustos 2010'da tamamlanarak Eylül 2010 tarihi itibariyle faaliyete başlamıştır.

Tekirdağ aynı zamanda stratejik konumu dolayısıyla içinde bulunduğu bölgenin lojistik üssü konumundadır. Havaalanı, demiryolu bağlantılı limanı ve yapımı devam eden uluslararası çapta konteynır limanı ile yükleme boşaltma ve taşıma alanında cazip avantajlar barındırmaktadır. Hava, kara, deniz ve demir yollarının kesiştiği intermodal taşıma kapasitesiyle Tekirdağ, geleceğin parlayan yıldızı olmaya adaydır.

II KÜRESELLEŞME SÜRECİNDE YERELLİK KAVRAMI

Günümüz dünyasında her alanda yaşanmakta olan hızlı değişim ve bu bağlamda ortaya çıkan uluslararası gelişmeler ve sorunlar, dünyada küreselleşme sürecini ortaya çıkarırken, diğer yandan da ulaşım ve iletişim alanındaki hızlı yükseliş ve bilginin hızla yayılması yönetimde merkezîyetçi yapılardan uzaklaşmayı ve yerelleşmeyi zorunlu kılan gelişmeleri de beraberinde getirmektedir.

Küreselleşme, toplumların ekonomik, toplumsal, siyasal ve kültürel yaşamlarını yakından etkilemektedir. İletişim teknolojilerindeki yenilikler ile birlikte günümüz dünyasında ulusal sınırlar önemini yitirmektedir. Küreselleşme ve yerelleşme çağı diye tanımlanabilecek yüzyılımızda ulus devletler, artık egemenliklerini ulus üstü, uluslararası, bölgesel ve kentsel güç odakları ile paylaşmak durumunda kalmaktadırlar. Bunun yanı sıra, merkezi yönetimlerin, artık kararlarını kendi tercihleri doğrultusunda ve kendine özgü ölçütlere göre almakla yetinemeyecekleri de öne sürülmektedir. İlk bakışta birbiri ile çelişir görünen bu iki yönlü gelişme ve değişim süreci bağlamında küreselleşme eğilimi, geleneksel yönetim anlayışlarını, uluslararası yapılanmaları ve bunların işleyişlerini hızlı bir biçimde dönüştürmektedir; buna karşılık, yerelleşme süreci ise küreselleşme eğiliminin kendi bünyesinde taşıdığı tekdüze ve merkezîyetçi anlayışları yeniden üreterek ve birbirine eklemleyerek daha insani ve yaşanabilir bir dünyanın oluşturulmasına katkıda bulunmaktadır.

Başka bir deyişle, yerelleşme kavramı, küreselleşme kavramı ile birlikte anılmakta adeta birbirlerinin varlık nedeni ya da tamamlayıcısı konumunda bulunmaktadır. Dünya üzerinde bir yandan küreselleşme rüzgârları eserken, eş zamanlı olarak yerel ve kültürel değerlerin önemi vurgulanmaktadır. Küreselleşme süreci ile eş zamanlı yaşanan bölgeselleşme ve yerelleşme süreçleri yerel yönetimleri ve üstlenecekleri misyonu yeniden gündeme getirmiştir. Hem artan demokratikleşme eğilimlerinin karşılanması hem de artan küresel rekabette etkin çalışabilecek hizmet birimleri olarak öne çıkan yerel yönetimler, yeni beklentilerin eklendiği birimler olarak değerlendirilmektedir. Yeni durumda yerelleşme ülkelerin gelişme dinamiklerinin büyük ölçüde yerel dinamiklere bağlı kalması anlamına gelmektedir. Böylelikle yerelleşme (desantralisasyon) kavramı değişen siyasal, ekonomik ve idari anlayış sonucunda yeni bir anlam ve içeriğe kavuşmuştur. Klasik anlamda desantralisasyon, merkezi yönetimden yerel yönetimlere doğru, yetki, görev ve kaynak transferini ifade eder. Bu anlamda desantralisasyon, yerel yönetimleri güçlendirme politikasının önemli bir aracıdır.

III TÜRKİYE’ DE YEREL YÖNETİMLER VE TARİHİ GELİŞİMİ

Modern anlamda yerel yönetimler, Tanzimat sonrasında yönetim yapımıza girmiştir. Daha önceki dönemlerde sivil yapısı baskın olan lonca ve vakıflar, yerel nitelikli hizmetlerin yürütülmesinde etkili olmuşlardır.

Osmanlı döneminde yerel nitelikli hizmetleri sağlamakla yükümlü kurumlar esas itibariyle lonca ve vakıflardır. Kökü Türk-İslam ve Anadolu medeniyetlerine dayanan bu kurumlar çoğunlukla küçük çaplı sağlık, kültür ve sosyal hizmetlerle sorumlu olmuşlardır. Ülkenin her tarafına dağılmış bir yapı arz eden vakıflara karşılık loncaların faaliyet alanı şehirlerdir. Türkiye, modernleşme faaliyetlerine güçlü bir belediye deneyiminden ve yerel özerklik mirasından yoksun olarak girmiştir. Osmanlıdan miras kalan güçlü merkezi yönetim modelini, yeni Türkiye Cumhuriyeti de benimsemiştir. Ulusal bütünlük ve Cumhuriyetin temel ilkelerini koruma güdüsü bunda temel faktör olmuştur.

Sonuç olarak, Türk idari yapısı içerisinde yerel yönetimler merkezi yönetime yardımcı ve destek kuruluşlar olarak düşünülmüştür.

Ülkemizde kentleşmenin hızlanması, 1950’lerden sonra ekonomik ve sosyal yapıdaki gelişmelere paralel bir çizgi takip etmiştir. Ülkenin “Uluslararası İşbölümü”nde yerini alması, yani dış dünyaya açılması kentlerin büyümesini hızlandırmıştır. Öyle ki kentsel büyümedeki artış, ülkenin Batı ile bütünleşme çabalarının bir sonucu olarak görülmektedir. Türkiye’deki kentsel büyüme, bu gelişmeler ışığında beş aşamada ele alınmıştır; Birinci aşama, “Engellenebilir bir yer değiştirme”, ikinci aşama “itici-çekici unsurların açıklanması”, üçüncü aşama “toplumbilimsel aşama” ya da “kültürel aşama”, dördüncü aşama “kentte oluşan ikili yapı” ya da “marjinal kesim oluşması”, son aşama da “kentsel büyümenin az gelişmişlik süreci içerisinde incelenmesidir

100.000’den büyük nüfuslu yerler “kent” sayıldığı takdirde Türkiye’nin kentleşme düzeyinin 1990’da % 55,4 civarında olduğu sonucuna varılabilir. Bu kentleşme düzeylerinin az gelişmiş ülkelerdeki kentleşme düzeylerinden çok yüksek, bununla birlikte sanayileşmiş ve gelişmiş ülkelerden hemen tümünün % 65’in üzerine çıkmış olan kentleşme düzeylerinin altında olduğu da kaydedilmiştir.

1960-1990 yılları arasında kentsel nüfus beş kat artarak 7 milyondan 32 milyona çıkmıştır. Genel nüfus artışı % 2,5 iken kent nüfus artışı % 6 olmuştur. Büyük kent sayıları açısından da gelişmeler olmuştur. Nüfusu 100 bin ve üzerindeki kentler büyük kent olarak kabul edildiğinden, 1960-1990 döneminde 100 bin ve üzerinde nüfusa sahip kentlerde yaşayan nüfusun toplam kentli nüfus içerisindeki oranı % 45,3’ten % 67,4’e çıkmıştır.

Sanayileşme oranlarıyla ilgili olarak, kentleşme olgusunun 1950-1960 döneminden, 1960-1970 dönemine bir niteliksel değişmeye uğradığı, böylece 1950-1960 döneminde kentleşmenin büyük ölçüde sanayileşmenin bir sonucu olduğu, 1960-1970 döneminde ise demografik kentleşme olgusunun ağır bastığı ifade edilebilir.

Büyük kentlerdeki bu gelişmeler, plansız ve kontrolsüz bir biçimde gerçekleşmiştir. Kentlerdeki sosyo-ekonomik yapılar ve fiziksel yerleşme biçimleri oldukça değişmiştir. Kentlerin büyüme ölçüsünde kentsel sorunların yoğunluğu da artmıştır. Bu sorunlarla birlikte “Büyükşehir yönetimi” arayışları da ülke gündemine girmiştir. Büyük kentlerin daha da büyümesi, belediye sınırları dışında plansız ve düzensiz gelişmelere neden olunca, büyük kentler için yönetim modelleri arayışı ve çalışmaları başlamıştır.

Büyük kentler için “özel yönetim” çalışmaları, hem kamu kesimi hem de özel kesimden birçok çözüm önerisinin geliştirilmesiyle sonuçlandırılmıştır. Bu çalışmalar, 1980 yılına kadar öneriler biçiminde gerçekleşmiş, 1980’den sonra kademe kademe büyük kent yönetimi için yasal düzenlemelerin yapılmasıyla sonuçlanmıştır. 1984 yılında Türkiye’de ilk kez, büyük kentler için özel bir yönetim biçimi geliştirilmiş ve ayrı bir örgütlenmeye gidilmiştir.

IV AVRUPA YEREL YÖNETİMLER ÖZERKLİK ŞARTI

Avrupa Konseyi’nce 1985’te hazırlanıp imzaya açılan Şart, ülkemiz tarafından 21 Kasım 1988’de imzalanmış, 1991’de onaylanmış, 3723 sayılı yasa ile bazı çekincelerle onaylanmış, Resmi Gazete’de 3 Ekim 1992’de yayımlanmasıyla ülkemiz bakımından yürürlüğe girmiştir.

Yerel özerklik ilkesinin belli başlı üç temel amaca hizmet ettiği söylenebilir:

1. Giderek artan yerel hizmet taleplerini karşılayabilmek için yerel yönetime yetki ve esneklik sağlamak,
2. Yerel yönetimin kendi koşullarına ve ihtiyaçlarına en uygun yönetim yapısı ve biçimi belirlemesine olanak tanımak,
3. Yerel yönetimi çoklukla merkezi yönetimin karışmalarından korumak ve aynı zamanda, merkezi yönetimi de mevcut ya da yeni ihtiyaçların karşılanması için yerel yönetimlerin yetki ve kaynak konularındaki sürekli talep ve baskılarına muhatap kılmamak (Yıldırım, 1993).

Türkiye 3723 sayılı Kanun ile Özerklik Şartını onaylamış olmakla birlikte bazı maddelerine çekince koymuştur. Özerklik Şartındaki çeşitli ilkeler 5216, 5393 ve 5302 sayılı son yerel yönetim mevzuatında yer almıştır.

V BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE YÖNETİMİ

a. Büyükşehir Belediye Yönetim Sistemi

1. Büyükşehir Belediye Yönetiminin Organları

Büyükşehir belediye yönetiminin organları 5216 sayılı kanunun 3. Maddesinin b Bendinde, Büyükşehir belediye meclisi, Büyükşehir belediye encümeni ve Büyükşehir belediye başkanı olarak sayılmıştır. Aynı maddenin a Bendine göre ise Büyükşehir belediyesi şu şekilde tanımlanmıştır: En az üç ilçe veya ilk kademe belediyesini kapsayan, bu belediyeler arasında koordinasyonu sağlayan; kanunlarla verilen görev ve sorumlulukları yerine getiren, yetkileri kullanan; idarî ve malî özerkliğe sahip ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişisi Büyükşehir belediyesini ifade eder.

i. Büyükşehir Belediye Meclisi

Büyükşehir belediye meclisi, Büyükşehir belediyesinin ve bazı hallerde ilçe belediyelerin karar organıdır. Büyükşehir belediye meclisinin oluşumu 2972 sayılı kanunla tespit edilmiştir. Buna göre Büyükşehir belediye meclisi, büyükhşehre dâhil ilçe ve ilk kademe belediye meclis üye tam sayılarının beşte birinin toplamından oluşur. Yani her ilçe ve ilk kademe meclis üyesinin beşte biri alınarak oluşturulacak toplam sayı belediye meclisini oluşturur. Büyükşehir belediye meclisi üyeleri her ilçe ve ilk kademe belediyeleri için seçilmiş olan asıl üyelerin seçiliş sıralarına göre başlayarak yeter sayıya kadar indirilerek tespit edilir. Bu üyelerin aynı zamanda ilçe belediye meclisi üyelikleri devam etmektedir. Yedek üyelerin seçim usulü de yine aynı şekildedir. Büyükşehir belediye başkanı ile ilçe ve ilk kademe belediye başkanları, Büyükşehir belediye meclisinin doğal üyeleridir.

İlçe ve ilk kademe belediye meclisi üyeliği veya büyükşehir belediye meclis üyeliğinden herhangi birinin sona ermesi durumunda diğer meclisteki üyelik de düşer.

Meclis üyeleri beş yıllık bir süre ile seçilirler. Büyükşehir belediye meclisi her ayın ikinci haftasında meclis tarafından önceden belirlenen günde mutat toplantı yerinde toplanır. Toplantı süreleri bütçe görüşmelerine rastlayan toplantı en çok yirmi, diğer toplantılarda ise beş gündür. Meclis kendi belirleyeceği bir ay tatil yapabilir. Mutat toplantı yeri dışında toplanılmasının zorunlu olduğu durumda üyelere önceden bilgi vermek kaydıyla belediye hudutları dâhilinde meclis başkanının belirlediği yerde toplantı yapılır. Ayrıca, toplantının yeri ve zamanı mutat usullerle belde halkına duyurulur.

Büyükşehir belediye meclisine belediye başkanı veya meclis başkan vekillerinden birisi başkanlık eder. Meclis üye tamsayısının salt çoğunluğu ile toplanarak görüşme yapar.

Karar ise toplantıda hazır bulunan üyelerin çoğunluğu ile alınır ve bu karar her halükarda meclis üye tam sayısının dörtte birinden az olamaz.

Büyükşehir belediye başkanı, hukuka aykırı gördüğü meclis kararlarını, yedi gün içinde gerekçesini de yeniden görüşülmek üzere belediye meclisine iade edebilir.

Yeniden görüşülmesi istenilmeyen kararlar ile yeniden görüşülmesi istenip de Büyükşehir belediye meclisi üye tam sayısının salt çoğunluğuyla ısrar edilen kararlar kesinleşir.

Büyükşehir belediye başkanı, meclisin ısrarı ile kesinleşen kararlar aleyhine idari yargıya başvurabilir.

Kararların kesinleştiği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde mahallin en büyük mülki idare amirine gönderir. Mülki idare amirine gönderilmeyen kararlar yürürlüğe girmez. Mülki idare amiri hukuka aykırı gördüğü kararlar aleyhine on gün içinde idari yargı mercilerine başvurabilir.

İlçe ve ilk kademe belediye meclislerinin bütçe ve imarla ilgili olanlar dışındaki kararları dayanak belgeleriyle birlikte Büyükşehir belediye başkanına gönderilir. Büyükşehir belediye başkanı, yedi gün içinde, gerekçesini de belirterek hukuka aykırı gördüğü kararların yeniden görüşülmesini isteyebilir. İlgili meclis, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile kararında ısrar ederse karar kesinleşir. Kesinleşen kararlar yedi gün içinde Büyükşehir belediyesine gönderilir. Büyükşehir belediye başkanı, kesinleşen kararın iptali için yedi gün içinde idari yargı mercisine başvurabilir (Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği, Md. 17)

Büyükşehir kapsamındaki ilçe ve ilk kademe belediye meclisleri tarafından alınan imara ilişkin kararlar, kararın gelişinden itibaren üç ay içinde Büyükşehir belediye meclisi tarafından nazım imar planına uygunluğu yönünden incelenerek aynen veya değiştirilerek kabul edildikten sonra Büyükşehir belediye başkanına gönderilir.

ii. Büyükşehir Belediye Encümeni

Büyükşehir yönetiminin hem karar hem de danışma organı olan Büyükşehir belediye encümeni atanmış ve seçilmiş üyelere oluşmaktadır.

5216 sayılı kanununun 16. maddesi uyarınca Büyükşehir belediye encümeni; belediye başkanının başkanlığında, belediye meclisinin kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği beş üye iye biri genel sekreter, biri mali hizmetler birim amiri olmak üzere belediye başkanının her yıl birim amirleri arasından seçeceği beş üyeden oluşur. Belediye başkanının katılmadığı toplantılarda, encümen toplantılarına genel sekreter başkanlık eder.

Büyükşehir belediye encümeninin başkanı ve seçilmiş üyelerine (12.000) gösterge rakamının Devlet memur aylıkları için belirlenen katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık brüt ödenek ödenir. Encümen memur üyelerine bu miktarın yarısı ödenir.

iii. Büyükşehir Belediye Başkanı

Büyükşehir belediye yönetiminin yürütme organı olan büyükşehir belediye başkanı, büyükşehir belediye idaresinin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Büyükşehir belediye başkanı doğrudan doğruya büyükşehir belediye sınırları içinde kalan seçmenler tarafından beş yıl için seçilir. Büyükşehir belediye başkanı diğer belediye başkanlarına kanunen verilen görevlerle yükümlü olup aynı zamanda ilçe ve ilk kademe belediyeleri arasında hizmetlerin yürütülmesinde koordinasyonun sağlanmasından da sorumludur.

Büyükşehir belediye başkan vekili, belediye kanunundaki usullere göre belirlenir. Ancak, Büyükşehir kapsamındaki ilçe ve ilk kademe belediye başkanları büyükşehir belediye başkan vekili olamaz.

2. Büyükşehir Belediyesinin Görev, Yetki Ve Sorumlulukları

Büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları 5216 sayılı yasanın 7. maddesinde şu şekilde sayılmıştır.

a) İlçe ve ilk kademe belediyelerinin görüşlerini alarak büyükşehir belediyesinin stratejik planını, yıllık hedeflerini, yatırım programlarını ve bunlara uygun olarak bütçesini hazırlamak.

b) Çevre düzeni plânına uygun olmak kaydıyla, büyükşehir belediye ve mücavir alan sınırları içinde 1/5.000 ile 1/25.000 arasındaki her ölçekte nazım imar planını yapmak, yaptırmak ve onaylayarak uygulamak; büyükşehir içindeki belediyelerin nazım plâna uygun olarak hazırlayacakları uygulama imar plânlarını, bu plânlarda yapılacak değişiklikleri, parselasyon plânlarını ve imar islah plânlarının aynen veya değiştirerek onaylamak ve uygulanmasını denetlemek; nazım imar plânının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde uygulama imar plânlarını ve parselasyon plânlarını yapmayan ilçe ve ilk kademe belediyelerinin uygulama imar plânlarını ve parselasyon plânlarını yapmak veya yaptırmak.

c) Kanunlarla büyükşehir belediyesine verilmiş görev ve hizmetlerin gerektirdiği proje, yapım, bakım ve onarım işleriyle ilgili her ölçekteki imar plânlarını, parselasyon plânlarını ve her türlü imar uygulamasını yapmak ve ruhsatlandırmak, 20.7.1966 tarihli ve 775 sayılı Gecekondu Kanununda belediyelere verilen yetkileri kullanmak.

d) Büyükşehir belediyesi tarafından yapılan veya işletilen alanlardaki işyerlerine büyükşehir belediyesinin sorumluluğunda bulunan alanlarda işletilecek yerlere ruhsat vermek ve denetlemek.

e) Belediye Kanununun 68 ve 72'nci maddelerindeki yetkileri kullanmak.

f) Büyükşehir ulaşım ana plânını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini planlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksit sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işletmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.

g) Büyükşehir belediyesinin yetki alanındaki meydan, bulvar, cadde ve ana yollar yapmak, yaptırmak, bakın ve onanım sağlamak, kentsel tasarım projelerine uygun olarak bu yerlere cephesi bulunan yapılara ilişkin yükümlülükler koymak; ilân ve reklam asılacak yerleri ve bunların şekil ve ebadını belirlemek; meydan, bulvar, cadde, yol ve sokak ad ve numaraları ile bunlar üzerindeki binalara numara verilmesi işlerini gerçekleştirmek.

i) Sürdürülebilir kalkınma ilkesine uygun olarak çevrenin, tarım alanlarının ve su havzalarının korumasını sağlamak; ağaçlandırma yapmak; hafriyat toprağı, moloz, kum ve çakıl depolama alanlarını, odun ve kömür satışı ve depolama sahalarını belirlemek, bunların taşınmasında çevre kirliliğine meydan vermeyecek tedbirler almak; büyükşehir katı atık yönetim planını yapmak, yaptırmak; katı atıkların kaynağa toplanması ve aktarma istasyonuna kadar taşınması hariç katı atıkların ve hafriyatın yeniden değerlendirilmesi, depolanması ve bertaraf edilmesine ilişkin hizmetleri yerine getirmek, bu amaçla tesisler kurmak, kurdukmak, işletmek veya işlettmek; sanayi ve tıbbî atıklara ilişkin hizmetleri yürütmek, bunu için gerekli tesisleri kurmak, kurdukmak, işletmek veya işlettmek; deniz araçlarının atıklarını toplamak, toplatmak, arıtmak ve bununla ilgili gerekli düzenlemeleri yapmak.

j) Gıda ile ilgili olanlar dâhil birinci sınıf gayrisihhî müesseseleri ruhsatlandırmak ve denetlemek, yiyecek ve içecek maddelerinin tahlillerini yapmak üzere laboratuvarlar kurmak ve işletmek.

k) Büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu veya işlettiği alanlarda zabıta hizmetlerini yerine getirmek.

l) Yolcu ve yük terminaleri, kapalı ve açık otoparklar yapmak, yaptırmak, işletmek, işlettmek veya ruhsat vermek.

m) Büyükşehirin bütünlüğüne hizmet eden sosyal donatılar, bölge parkları, hayvanat bahçeleri, hayvan barınakları, kütüphane, müze, spor, dinlenme, eğlence ve benzeri yerleri yaptırmak, işletmek veya işlettmek; gerektiğinde amatör spor kulüplerine malzeme vermek ve gerekli desteği sağlamak, amatör takımlar arasında spor müsabakaları düzenlemek, yurtiçi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı veya derece alan sporculara belediye meclisi kararıyla ödül vermek.

n) Gerektiğinde sağlık, eğitim ve kültür hizmetleri için bina ve tesisler yapmak; kamu kurum ve kuruluşlarına ait bu hizmetlerle ilgili bina ve tesislerin her türlü bakımını/ onarımını yapmak ve gerekli malzeme desteğini sağlamak. ':

o) Kültür ve tabiat varlıkları ile tarihî dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını sağlamak, bu amaçla bakım ve onarımını yapmak, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa etmek.

p) Büyükşehir içindeki toplu taşıma hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gerekli tesisleri kurmak, kurdukmak, işletmek veya işlettmek, büyükşehir sınırları içindeki kara ve denizde taksit ve servis araçları dahil toplu taşıma araçlarına ruhsat vermek.

r) Su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek, bunun için gerekli baraj ve diğer tesisleri kurmak, kurdukmak ve işletmek; derelerin islahını yapmak; kaynak suyu veya arıtma sonunda üretilen suları pazarlamak.

s) Mezarlık alanlarını tespit etmek, mezarlıklar tesis etmek, işletmek, işlettmek, defin ile ilgili hizmetleri yürütmek.

t) Her çeşit toptancı hallerini ve mezbahaları yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettmek, imar plânında gösterilen yerlerde yapılacak olan özel hal ve mezbahaları ruhsatlandırmak ve denetlemek.

u) İl düzeyinde yapılan plânlara uygun olarak, doğal afetlerle ilgili plânlamaları ve diğer hazırlıkları büyükşehir ölçeğinde yapmak; gerektiğinde diğer afet bölgelerine araç, gereç ve malzeme desteği vermek; itfaiye ve acil yardım hizmetlerini yürütmek; patlayıcı ve yanıcı madde üretim ve depolama yerlerini tespit etmek, konut, işyeri, eğlence yeri, fabrika ve sanayi kuruluşları ile kamu kuruluşlarını yangına ve diğer afetlere karşı alınacak önlemler yönünden denetlemek, bu konuda mevzuatın gerektirdiği izin ve ruhsatları vermek.

v) Sağlık merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri ile yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak, meslek ve beceri kazandırma kursları açmak, işletmek veya işlettmek, bu hizmetleri yürütürken üniversiteler, yüksek okullar, meslek liseleri, kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapmak.

y) Merkezî ısıtma sistemleri kurmak, kurdukmak, işletmek veya işlettmek.

z) Afet riski taşıyan veya can ve mal güvenliği açısından tehlike oluşturan binaları insandan tahliye etmek ve yıkmak.

Büyükşehir belediyeleri birinci fıkranın (c) bendinde belirtilen yetkilerini, imar plânlarına uygun olarak kullanmak ve ilgili belediyeye bildirmek zorundadır. Büyükşehir belediyeleri bu görevlerden uygun gördüklerini belediye meclisi kararı ile ilçe ve ilk kademe belediyelerine devredebilir, birlikte yapabilirler.

5216 sayılı kanununun 8. ve 9. maddeleri Altyapı hizmetleri ve ulaşım hizmetlerinin koordineli bir şekilde yürütülebilmesi maksadıyla

b. Büyükşehir ve İlçe Belediyeleri

Merkez belediyesinin sınırları içinde birden çok ilçe bulunan yerlerde, büyükşehir belediye meclislerinin yanı sıra ilçe belediye meclislerinin seçilmesi ve her biri için seçilebilecek birer belediye başkanıyla birlikte anakent yönetimlerinin oluşturulması kararlaştırılmıştır. İkinci olarak da 1994 Mart'ında çıkarılan 195 sayılı KHK ile anakent yönetimlerinin organları, görevleri, gelir kaynakları, örgütlenmeleri ve çalışma yöntemleri düzenlenmiştir. Bu yasa gücündeki kararnamelemlerin yerini Temmuz 1984'de 3030 sayılı yasa almıştır.

c. Büyükşehir Belediyelerinde Mali Yapı

1. Büyükşehir Belediye Gelirleri

Yerel yönetimler kendilerine yasalarla ayrılmış olan görevleri yerine getirebilmek için yeterli mali kaynaklara sahip olmak zorundadır. Bu kaynakların bulunması ve merkezi yönetimlerle yerel yönetimlerle bölüştürülmesi yönünden yeryüzünde başlıca iki sistemin bulunduğu söylenebilir. Birinci sistem yerel yönetimlerin mali yönden merkeze bağımlılığı ikincisi de bağımsızlığıdır. Bu nedenle birinci sistemin adına bağımlılık ikincisinin adına ise bağımsızlık sistemi denilmektedir. Bağımlılık sisteminde yerel yönetimlerin özel kaynaklı vergileri bulunmakla birlikte bazı vergiler merkezi yönetimle yerel yönetimler arasında ortaklaşa kullanılır. Bağımsızlık sisteminde ise yerel yönetimlerin tümüyle bağımsız ve kendi başına kullanabilecekleri gelir kaynakları vardır.

Ancak bağımsızlık sistemi dünyada saf olarak uygulanamamaktadır. Gelir kaynaklarının dağıtılmasında ya da paylaşımında yerel yönetimler hiçbir ülkede tam bağımsız değildirler. Aynı kaynaklardan devletle yerel yönetimlerin birlikte yararlanması demek olan bağımsızlık sistemi Türkiye'de geçerli olmuştur.

Ülkemizde 1981 yılında yürürlüğe giren 2464 sayılı Belediye Gelirleri Yasası dağınık bir durum arz eden belediye gelirlerini bir araya getirmiştir. Yasa çok sayıda verimsiz gelir kaynakları yerine daha az sayıda verimli kaynakların belediyeler bırakılması tercinini yapmıştır.

10.07.2004 tarihinde kabul edilen 5216 sayılı Büyükşehir belediye kanununda 23. madde de Büyükşehir belediyesinin gelirleri şu şekilde sıralanmıştır.

a) Genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden ilçe ve ilk kademe belediyelerine verilen paylardan Bakanlar Kurulu tarafından belirlenecek oranlar içinde ayrılacak iller Bankası tarafından gönderilecek pay,

b) Büyükşehir belediye sınırları içinde yapılan genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden Maliye Bakanlığı tarafından hesaplanıp, ertesi ayın sonuna kadar ilgili Büyükşehir belediyesine ayrılacak %5 pay,

c) 2464 sayılı Belediye gelirleri Kanununda yer alan oran ve esaslara göre Büyükşehir belediyesince tahsil olunacak at yarışları dahil müşterek bahislerden elde edilen Eğlence Vergisinin %20 si müşterek bahislere konu olan yarışların yapıldığı yerin belediyesine, %30'u nüfuslarına göre dağıtılmak üzere diğer ilçe ve ilk kademe belediyelerine ayrıldıktan sonra kalan %50'si,

d) Büyükşehir belediyesine bırakılan sosyal ve kültürel tesisler, spor, eğlence ve dinlenme yerleri ile yeşil sahalar içinde tahsil edilecek her türlü belediye vergi resim ve harçları,

e) 7'nci maddenin birinci fıkrasının (g) bendinde belirtilen alanlar ile bu alanlara cephesi bulunan binalar üzerindeki her türlü ilan ve reklamların vergileri ile asma, tahsis ve bakım ücretleri,

f) 7'nci maddenin (f) bendine göre tespit edilen park yerlerinin işletilmesinden elde edilen gelirin ilçe ve ilk kademe belediyelerine, nüfuslarına göre dağıtılacak %50 sinden sonra kalan %50 si,

g) Hizmetlerin büyükşehir belediyesi tarafından yapılması şartıyla 2464 sayılı Belediye gelirleri Kanununda belirtilen oran ve esaslara göre alınacak yol, su ve kanalizasyon harcamalarına katılma payları,

h) Kira, faiz ve ceza gelirleri,

i) Kamu idare ve müesseselerinin yardımları,

j) Bağlı kuruluşların kesin hesaplarındaki gelirleri ile giderleri arasında oluşan fazlalık sonucu aktarılacak gelirler,

k) Büyükşehir belediyesi iktisadi teşebbüslerinin safi hasılatından büyükşehir belediye meclisi tarafından belirlenecek oranda alınan hisseler,

l) Büyükşehir belediyesinin taşınır ve taşınmaz mal gelirleri,

m) Yapılacak hizmetler karşılığı alınacak ücretler,

n) Şartlı ve şartsız bağışlar,

o) Diğer gelirler.

Bakanlar Kurulu birinci fıkranın (b) bendindeki %5 pay oranını iki katına kadar artırmaya veya kanuni haddine indirmeye yetkilidir. Bu payın %75'i bu tutardan düşülerek doğrudan ilgili belediye hesabına kalan %25'i de büyükşehir belediyelerine nüfuslarına göre dağıtılır. Hesaplama ve dağıtım işlemleri Maliye Bakanlığıınca yapılır.

Büyükşehir belediyeleri ve bağlı kuruluşları ile ilçe ve ilk kademe belediyeleri; tahsil ettikleri vergiler ve benzeri mali yükümlülüklerden birbirlerine ödemeleri gereken paylar ile su, atık su ve doğalgaz bedellerini zamanında yatırmadıkları takdirde, ilgili belediye veya bağlı kuruluşun talebi üzerine söz konusu tutar, İller Bankası tarafından, yükümlü belediyenin genel bütçe vergi gelirleri payından kesilerek alacaklı belediyenin hesabına aktarılır. Gecikmeden kaynaklanacak faiz ve benzeri her türlü zararın tazmini ile ilgili olarak büyükşehir belediye başkanı ve sayman şahsen sorumludur. Bu fıkra hükmü, ilçe ve ilk kademe belediyeleri hesabına yapılacak her türlü aktarmaları zamanında yapmayan büyükşehir belediye başkanı, bağlı kuruluş genel müdürleri ve saymanları hakkında da uygulanır.

03.07.2005'de kabul edilen 5393 Sayılı Belediye Yasasında belediye gelirleri ise 59. Maddede şu şekilde sıralanmıştır.

a) Kanunlarla gösterilen belediye vergi, resim, harç ve katılma payları,

b) Genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan pay,

c) Genel ve özel bütçeli idarelerden yapılacak ödemeler,

d) Taşınır ve taşınmaz malların kira, satış ve başka suretle değerlendirilmesinden elde edilecek gelirler,

e) Belediye meclisi tarafından belirlenecek tarifelere göre tahsil edilecek hizmet karşılığı ücretler,

f) Faiz ve ceza gelirleri,

g) Bağışlar,

h) Her türlü girişim, iştirak ve faaliyetler karşılığı sağlanacak gelirler,

i) Diğer gelirler.

Belediyelerin öz geliri olarak nitelendirilen belediye vergileri ve belediye harçları Türk bütçe sisteminde vergi gelirleri içinde sayılırken harcamalara katılma payı ise vergi dışı gelirler arasında yer almıştır.

2. Büyükşehir Belediyesi Giderleri

5216 sayılı Büyükşehir belediye kanununun 24. maddesi ile büyükşehir belediyelerinin giderleri sayılmıştır.

a) Belediye hizmet binaları ve tesislerinin temini, bakım ve onarımı için yapılan giderler,

b) Belediye personeline ve belediyenin seçilmiş organlarının üyelerine ödenen maaş, ücret, ödenek, huzur hakkı, yolluklar, hizmete ilişkin eğitim ile diğer giderler,

c) İlçe, ilk kademe belediyeleri ile bağlı kuruluşlara yapacakları yardımlar ve ortak proje giderleri,

d) Her türlü alt yapı, yapım, onarım ve bakım giderleri,

e) Belediye zabıta ve itfaiye hizmetleri ile diğer görev ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılacak giderler,

f) Vergi, resim, harç, katılma payı, hizmet karşılığı alınacak ücretler ve diğer gelirlerin takip ve tahsili için yapılacak giderler,

g) Belediyenin kuruluşuna katıldığı şirket, kuruluş ve birliklerle ilgili ortaklık payı ile üyelik aidatı giderleri,

VI BÜYÜKŞEHİR YÖNETİMİ ALTINA GİRMESİ MUHTEMEL İLLER VE TEKİRDAĞ

Büyükşehir yönetimini tanzim eden yasaya göre bir ilin büyükşehir yönetimi altına alınması kararlaştırılırken göz önünde bulundurulacak göstergelerden birisi de o ilin soysa-ekonomik gelişmişlik düzeyi ve yaşam kalitesi standartlarıdır. Aşağıdaki tablolarda büyükşehir olma yolunda ilerleyen muhtemel aday iller ve Tekirdağ'ın verileri üzerinden karşılaştırmalar yapılmıştır.

İllerin Gelişmişlik Seviyeleri (Büyükşehir Olmaya Aday İller):

İL	81 İl İçinde Gelişmişlik Sırası
Tekirdağ	7
Denizli	12
Muğla	13
Balıkesir	15
Aydın	22
Manisa	25
Hatay	29
Trabzon	38
Malatya	41
Kahramanmaraş	48
Şanlıurfa	68
Mardin	72
Van	75

Kaynak: DPT (2003)

Tabloda görüldüğü üzere illerin gelişmişlik sıralamaları dikkate alındığında büyükşehir yönetimine aday iller arasında Tekirdağ 2003 yılında en gelişmiş il olarak dikkat çekmektedir. 81 il arasında 7. olan Tekirdağ, gelişmişlik seviyesiyle diğer iller arasında kolaylıkla sıyrılmaktadır. Sıralamanın üst bölgelerine doğru tırmanmasında, ildeki aktif sanayi varlığı, üretim kapasitesi ve nitelikli insan gücü önemli rol oynamaktadır.

İllerin Gelişmişlik Seviyeleri (Büyükşehir Olmaya Aday İller):

İL	Nüfus Yoğunluğu
Tekirdağ	131
Denizli	253
Muğla	162
Balıkesir	127
Aydın	102
Manisa	91
Hatay	87
Trabzon	81
Malatya	81
Kahramanmaraş	73
Şanlıurfa	65
Mardin	64
Van	53

Kaynak: DPT (2003)

h) Mezarlıkların tesisi, korunması ve bakımına ilişkin giderler,

i) Faiz, borçlanmaya ilişkin diğer ödemeler ve sigorta giderleri,

j) Dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile özürülere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar,

k) dava takip ve icra giderleri,

l) Temsil, tören, ağırlama ve tanıtım giderleri,

m) Avukatlık, danışmanlık ve denetim ödemeleri,

n) Kamu yararı görülen konularda yurt içi ve yurt dışı kamu sektörü, özel sektör ve sivil toplum örgütleriyle birlikte yapılan ortak hizmetler ve diğer proje giderleri,

o) Spor, sosyal, kültürel ve bilimsel etkinlikler için yapılan giderler,

p) Büyükşehir belediye hizmetleriyle ilgili olarak yapılan kamuoyu yoklaması ve araştırma giderleri,

r) Kanunla verilen görevler ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılan giderler.

Belediyelerin giderleri; belediyelerin üstlendikleri hizmetleri yerine getirmek için yaptığı harcamalar ile görev yapan personele ödenen ücretlerden oluşmaktadır. Belediye giderleri 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 60. Maddesinde sayılmıştır. Belediyenin giderleri şunlardır:

a) Belediye binaları, tesisleri ile araç ve malzemelerinin temini, yapımı, bakımı ve onarımı için yapılan giderler,

b) Belediyenin personeline ve seçilmiş organlarının üyelerine ödenen maaş, ücret, ödenek, huzur hakkı, yolluklar, hizmete ilişkin eğitim harcamaları ile diğer giderler,

c) Her türlü alt yapı, yapım, onarım ve bakım giderleri,

d) Vergi, resim, harç, katılma payı, hizmet karşılığı alınacak ücretler ve diğer gelirlerin takip ve tahsili için yapılacak giderler,

e) Belediye zabıta ve itfaiye hizmetleri ile diğer görev ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılacak giderler,

f) Belediyenin kuruluşuna katıldığı şirket, kuruluş ve katıldığı birliklerle ilgili ortaklık payı ve üyelik aidatı giderleri,

g) Mezarlıkların tesisi, korunması ve bakımına ilişkin giderler,

h) Faiz, borçlanmaya ilişkin diğer ödemeler ile sigorta giderleri,

1) Dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile özürülere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar,

j) Dava takip ve icra giderleri,

k) Temsil, tören, ağırlama ve tanıtım giderleri,

l) Avukatlık, danışmanlık ve denetim hizmetleri karşılığı yapılacak ödemeler,

m) Yurt içi ve yurt dışı kamu ve özel kesim ile sivil toplum örgütleriyle birlikte yapılan ortak hizmetler ve proje giderleri,

n) Sosyo-kültürel, sanatsal ve bilimsel etkinlikler için yapılan giderler,

o) Belediye hizmetleriyle ilgili olarak yapılan kamuoyu yoklaması ve araştırması giderleri,

p) Kanunla verilen görevler ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılan diğer giderler.

r) Şartlı bağışlarla ilgili yapılacak harcamalar,

s) İmar düzenleme giderleri,

t) Her türlü proje giderleri.

Giderler ekonomik ayrıma göre cari, yatırım ve transfer harcamaları şeklinde üçe ayrılmaktadır. Cari harcamalar personel giderleri, yolluk, hizmet alımı, tüketim malı ve malzeme alımı, demirbaş alımı gibi giderlerden oluşmaktadır. Yatırım harcamaları ise makine teçhizat ve taşıt alımları, yapı tesis ve büyük onarım giderlerinden oluşurken transfer harcamaları ise kamulaştırma ve taşınmaz mal satın almaları, kurumlara katılma payı, mali ve sosyal transferler ile borç ödemeleri kalemlerinden oluşmaktadır.

On üç ildeki kilometre kareye düşen kişi sayılarına bakıldığında, Tekirdağ 131 kişi ile Denizli ve Muğla'nın hemen ardından 3. sırada bulunmaktadır. Bu rakam Denizli'de 253, Muğla'da 162, Tekirdağ'ın hemen ardından gelen Aydın'da ise 102'dir. Dolayısıyla Tekirdağ diğer adaylarla mukayese edildiğinde kalabalık bir yerleşim alanı olarak kabul edilebilir. Burada, son yirmi yıl içerisinde ilin aldığı göçün de önemli bir payının olduğu unutulmamalıdır. Bilindiği üzere Tekirdağ iller arasında en çok net göç alan il olarak listenin ilk sırasında yer almaktadır.

Genel Veriler:

İL	Alan (göl dahil), km2	Alan (göl hariç)	Belediye Sayısı	İlçe Sayısı	Köy Sayısı
Tekirdağ	6.342,30	6.312,81	33	9	257
Van	19.414,14	19.299,05	20	12	580
Şanlıurfa	19.336,21	18.764,60	26	11	1.152
Balıkesir	14.472,73	14.299,07	53	19	892
Kahramanmaraş	14.456,74	14.345,90	62	10	477
Manisa	13.228,50	13.096,26	84	16	780
Muğla	12.949,21	12.851,04	61	12	396
Malatya	12.102,70	11.776,50	53	14	495
Denizli	11.804,19	11.691,90	87	19	359
Mardin	8.806,04	8.806,04	31	10	585
Aydın	7.904,43	7.851,49	53	17	490
Hatay	5.831,36	5.827,97	76	12	362
Trabzon	4.664,04	4.664,04	75	18	477

Kaynak: TÜİK (2011)

Yukarıdaki veriler büyükşehir yönetimine aday illerin bazı fiziksel değerlerini içermektedir. Alan büyüklüğü olarak Tekirdağ on üç il arasında son sıralarda yer almaktadır. Burada en büyük il Van'dır. İlde bulunan ilçe, belediye ve köy sayıları da hemen hemen büyüklükle doğru orantılı bir şekilde dağılmış durumdadır. Bu rakamlar dikkate alındığında da Tekirdağ listenin ortalarında, hatta sonlarına doğru bir yerde bulunmaktadır. Ancak büyükşehir yönetimine adaylığı noktasında bu tip fiziksel verilerin anlamlı bir değeri yoktur. Burada önem teşkil eden değer nüfustur. Nüfus verilerine yönelik karşılaştırmalar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Nüfus Verileri:

İL	Toplam Nüfus	Şehir Nüfusu	Köy Nüfusu	Şehir Nüfusunun Toplam Nüfus İçindeki Oranı (%)	Köy Nüfusunun Toplam Nüfus İçindeki Oranı (%)
Tekirdağ	829.873	572.359	257.514	68,97	31,03
Şanlıurfa	1.716.254	951.925	764.329	55,47	44,53
Hatay	1.474.223	732.802	741.421	49,71	50,29
Manisa	1.340.074	891.084	448.990	66,5	33,5
Balıkesir	1.154.314	701.213	453.101	60,75	39,25
Kahramanmaraş	1.054.210	656.783	397.427	62,3	37,7
Van	1.022.532	526.725	495.807	51,51	48,49
Aydın	999.163	599.973	399.190	60,05	39,95
Denizli	942.278	655.322	286.956	69,55	30,45
Muğla	838.324	362.513	475.811	43,24	56,76
Mardin	764.033	446.226	317.807	58,4	41,6
Malatya	757.930	498.588	259.342	65,78	34,22
Trabzon	757.353	421.504	335.849	55,65	44,35

Kaynak: TÜİK (2011)

Tekirdağ'ın toplam nüfusu 829.873'tür. On üç il arasında nüfusu en fazla olan il 1.716.254 kişi ile Şanlıurfa'dır. Tekirdağ listede 10. en büyük nüfusa sahip ildir. Ancak toplam nüfus içerisinde en fazla şehir nüfus oranı Denizli'den sonra % 69'a yakın bir rakamla Tekirdağ'dadır. Bu kentin şehirleşme yapısı ve demografik özellikleri hakkında bir takım bilgiler vermektedir. Buna göre Tekirdağ'daki

Eğitim Verileri:

İL	İlköğretimde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı	İlköğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı	Ortaöğretimde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı	Ortaöğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı	İlköğretimde okul başına düşen öğrenci sayısı	Ortaöğretimde okul başına düşen öğrenci sayısı	Lisans ve ön lisans öğrenci sayısı	Yükseköğretimdeki öğretim üyesi sayısı	Öğretim üyesi başına öğrenci sayısı
Tekirdağ	22	28	20	31	464	416	15492	249	62
Aydın	17	22	14	27	258	375	25180	513	49
Balıkesir	17	23	14	29	247	329	34285	414	83
Denizli	17	24	16	30	318	415	30166	483	62
Hatay	21	32	21	41	370	580	25166	412	61
K.Maraş	22	35	19	38	239	454	16077	285	56
Malatya	17	26	17	32	198	407	19628	501	39
Manisa	18	24	16	29	260	338	27817	426	65
Mardin	24	42	24	40	243	529	2050	13	158
Muğla	16	21	15	28	246	338	22809	312	73
Şanlıurfa	34	53	30	42	293	534	13090	395	33
Trabzon	15	21	14	28	275	359	41575	794	52
Van	29	45	24	37	273	452	17313	483	36

Kaynak: TÜİK (2010)

Eğitim verilerinde Tekirdağ'ın durumu pek iç açıcı değildir. On üç ilin bir arada bulunduğu listede, ilk ve ortaöğretimde öğretmen başına düşen öğrenci sayıları Tekirdağ'da oldukça yüksektir. Örneğin, ilköğretimde öğretmen başına en az öğrencinin düştüğü il 15 öğrenciyle Trabzon olurken, bu ili 16 öğrenciyle Muğla izlemektedir. Tekirdağ ise 22 öğrenciyle sondan beşinci sırada bulunmaktadır. Yine ilköğretimde derslik başına düşen öğrenci sayılarında Tekirdağ 28 öğrenciyle sondan altıncı sırada bulunarak, iç açıcı bir sonuç ortaya çıkaramamıştır. Özellikle ilköğretimde okul başına düşen öğrenci sayıları değerlendirildiğinde Tekirdağ 416 öğrenciyle açık ara farkla ilk sırada yer almaktadır. Burada Tekirdağ'ı 370 öğrenciyle Hatay takip etmektedir. Diğer veri setlerinde yer alan rakamlar da belirtiler değerlerle paralellik göstermektedir. Dolayısıyla eğitim alanında Tekirdağ'ın durumu kötü bir performans sergilemektedir. Bu duruma sebep olarak ilin aldığı yüksek iç göç gösterilebilir.

Ekonomik ve Ticari Değerler:

İL	Toplam Açılan Şirket	Toplam Kapanan Şirket	Açılan Şirket/ Sermaye (1000 TL)	Kişi başı yıllık gelir (USD)	Türkiye'ye katkısı (Bin USD)	Türkiye'ye katkısı (%)
Tekirdağ	417	44	78774	18.178	14.507.922	1,3
Muğla	579	94	113584	20.477	16.739.910	1,5
Hatay	553	71	105591	12.060	17.855.904	1,6
Şanlıurfa	534	27	145412	7380	12.275.934	1,1
Aydın	433	92	72180	15.784	15.623.916	1,4
Denizli	405	120	86859	19.162	17.855.904	1,6
Manisa	385	59	72786	21.843	30.131.838	2,7
Balıkesir	383	79	82983	14.527	16.739.910	1,5
Kahramanmaraş	315	32	67774	10681	11.159.940	1
Trabzon	314	44	68515	13.151	10.043.946	0,9
Malatya	287	43	56267	12.054	8.927.952	0,8
Mardin	274	8	113282	7494	5.579.970	0,5
Van	244	20	61362	4311	4.463.976	0,4

Kaynak: TÜİK (2009,2010)

Tekirdağ, ekonomik verilerin bir kısmını ele alan yukarıdaki tabloda tüm değerler dikkate alındığında vasat bir sonuç ortaya çıkarmaktadır. İlin gayrisafı milli hasılda kişi başına düşen geliri 18.178 Amerikan Doları ile Manisa, Muğla ve Denizli'den sonra dördüncü sırada bulunmaktadır. Tekirdağ'ın ülke ekonomisine oransal katkısı ise % 1,3 ile söz konusu on üç il içerisinde yedinci sıradadır. 2009 yılında Tekirdağ'da 417 işyeri açılmış, 44 işyeri ise kapanmıştır. Kapanan şirket sayısının açılan şirket sayısına oranı incelendiğinde Tekirdağ, oldukça iyi durumdadır. Açılan şirketlerin sermaye yapıları ise genel itibarıyla on üç ilin ortalamasına yakındır.

İllerin Toplam Mevduat Rakamları:

İL	Kişi Başına Mevduat (TL)	Toplam mevduat (Bin TL)
Tekirdağ	4.785	3.971.353
Muğla	8.309	6.965.806
Denizli	6.550	6.172.022
Aydın	5.418	5.413.467
Trabzon	5.295	4.010.276
Balıkesir	5.038	5.815.810
Hatay	4.624	6.817.675
Manisa	3.858	5.170.488
Malatya	2.670	2.024.411
Kahramanmaraş	2.258	2.381.449
Van	1.364	1.395.297
Şanlıurfa	1.075	1.846.424
Mardin	0.289	221.165

Kaynak: FİNTURK (2011)

İl bazında sermaye birikimlerini tespit etmek için mevduat rakamları iyi bir veri kaynağı oluşturmaktadır. Tekirdağ kişi başına mevduat rakamı ile on üç il arasında altıncı sıradadır. Toplam mevduat rakamları açısından ise on üç il arasında sekizinci olarak yerini almıştır. En yüksek kişi başına mevduat birikimine sahip il 8.309 TL ile Muğla'dır. Muğla'daki 2011 yılı toplam mevduat rakamı 6.965.806 TL'dir. Tekirdağ ise kişi başına 4.785 TL ile toplam 3.971.353 TL'lik mevduat birikimine sahiptir.

Kültür İstatistikleri:

İL	Tiyatro salonu (Sayı)	Kütüphane (Sayı)	Bin kişi başına kütüphaneden yararlanma (Sayı)	Sinema salonu (Sayı)	Halk kütüphanelerindeki kitap sayısı	Tiyatro koltuğu	Sinema koltuğu	Sinema gösterisi sayısı
Tekirdağ	-	9	148	18	108.177	-	1962	328
Aydın	12	18	365	24	257.702	5025	3393	391
Balıkesir	-	23	322	31	374.153	-	3866	514
Denizli	5	27	548	26	286.191	1977	3506	493
K.Maraş	2	16	299	17	119.864	658	1936	360
Malatya	3	20	374	18	168.361	1276	2897	249
Manisa	6	22	428	22	263.255	2091	3295	365
Mardin	2	8	359	4	87.161	1106	722	62
Muğla	9	12	249	32	191.169	10850	3090	631
Şanlıurfa	3	10	304	14	135.650	1593	1571	292
Trabzon	2	18	355	20	180.951	470	2393	556
Van	2	10	91	5	83.287	892	551	80

Kaynak: FİNTURK (2011)

Bir bölgenin gelişmişlik seviyesini tespit etmede, bölgede faaliyet gösteren kültür ve sanat aktivitelerinin yoğunluğu ve etkinliği oldukça önemlidir. İnsanların sinema, tiyatro, konser ve sergi gibi sanat faaliyetlerine olan ilgisi, bu olanakların şehirde yaşayanlara yakınlığı ve buna uygun faaliyet alanlarının kamu tarafından hizmete sunulmuş olması kentte yaşamının karakteristik özellikleri hakkında ipucu vermektedir.

Kültür-sanat verileri dikkate alındığında büyükşehir yönetimine geçmesi beklenen on iki il arasında Muğla, Aydın, Denizli ve Balıkesir gibi Ege Bölgesi ve çevresinde yer alan iller öne çıkmaktadır. Buralarda faaliyet rakamları diğer illerin önüne geçmektedir. Diğer taraftan, Van, Mardin ve Şanlıurfa gibi ülkenin doğu tarafında yer alan iller göreceli olarak bu faaliyet alanlarından daha az yararlanmaktadır. Tekirdağ, bu iki uç arasında ortalarda yer alırken, bazı aktivite alanlarında batı illerine, bazı aktivite alanlarında da doğu illerine benzerlik göstermektedir. Örneğin, TÜİK rakamlarına göre 2010 yılında Tekirdağ'da kütüphane sayısı 9 iken, aynı yıl bu sayı Mardin'de 8, Van'da ise 10'dur. Ancak, kütüphane sayısı Denizli'de 27, Balıkesir'de 23 ve Aydın'da 18'dir. Tekirdağ'da bin kişiden 148'i bu kütüphanelerden yararlanırken, bu rakam Van'da 91, Denizli'de 548'dir. Sinema gösterim sayılarına bakıldığında ise Tekirdağ yine vasatın üstüne çıkamamıştır. Tekirdağ'da 2010 yılında 328 gösterim yapılmış ve on iki il arasında Tekirdağ bu sayı ile en çok gösterim yapılan 8. il olmuştur. Diğer veriler bu sıralamalar ile benzerlik göstermekte, çoğu alanda Tekirdağ açısından parlak bir sonuç ortaya koyamamaktadır.

Ulaşım İstatistikleri:

İL	İl ve Devlet Yolu Uzunlukları (KM)	Köy Yolu (KM)	Bin Kişi Başına Otomobil İniş-Kalkış Yapan Sayısı	Uçak Sayısı	İç ve Dış Hatlarda Seyahat Eden Yolcu Sayısı
Tekirdağ	639	1.702	91	20.252	74.404
Balıkesir	1.241	5.022	109	1.033	37.236
Şanlıurfa	1.148	7.458	45	2.644	221.034
Van	1.121	5.715	23	7.923	892.050
Malatya	1.117	6.301	69	5.961	520.457
Manisa	1.099	5.388	92	-	-
K.Maraş	931	5.063	69	675	53.698
Muğla	906	4.229	149	52.886	6.870.966
Trabzon	843	12.019	70	17.795	1.963.169
Denizli	826	4.189	127	1.754	135.005
Mardin	761	4.024	22	2.839	305.914
Aydın	709	3.436	109	-	-
Hatay	636	2.809	76	5.573	574.613

Kaynak: FİNTURK (2011)

On üç il içeren ulaşım verileri içerisinde illerin yol uzunlukları, iniş-kalkış yapan uçak sayıları, seyahat eden uçak yolcusu sayıları ve bin kişi başına düşen otomobil sayıları dikkate alınmıştır. Tekirdağ'da devlet yolu uzunluğu 639 km, köy yolu uzunluğu 1.702 km'dir. Bin kişi içerisinde 91 kişi otomobil sahibiyken, iniş kalkış yapan uçak sayısı 20.252'dir. 2010 yılında ilde toplam 74.404 yolcu (iç ve dış hatlar) uçak ile yolculuk yapmıştır. Uçuş verilerinde Tekirdağ'ın zayıf kalmasının nedeni, ilde bulunan Çorlu Havaalanı'nın uzun bir süre boyunca sadece kargo uçakları için kullanılması gösterilebilir.¹ Ancak ilerleyen süreçte bu havaalanının iç hatlar yolcu uçuşlarına da açılacağı ve potansiyelinin artırılacağı tahmin edilmektedir.

¹ Çorlu Havaalanı, kargo taşımacılığının yanı sıra tek iç hat seferi olan Ankara-Çorlu güzergahında günde tek uçuş olarak hizmet vermektedir.

Altyapı ve Katı Atık İstatistikleri:

İL	Atık hizmeti verilen nüfusun oranı (%)	Kişi başı ortalama atık miktarı (kg/kişi-gün)	Toplanan atık miktarı (1000 ton)
Tekirdağ	86	1,63	372
Denizli	81	1,04	280
Hatay	79	1,01	403
Malatya	79	1,31	271
Manisa	77	1,28	474
Aydın	73	1,49	374
K.Maraş	73	0,94	254
Balıkesir	70	1,46	415
Trabzon	69	0,75	139
Mardin	68	0,89	165
Muğla	67	2,14	399
Şanlıurfa	65	0,75	270
Van	58	0,88	182

Kaynak: FİNTURK (2011)

Tekirdağ'da TÜİK 2008 verilerine göre kişi başına ortalama günlük atık miktarı 1,63 kg'dır. Toplamda 372 ton atık toplama işlemi yapılmaktadır. % 86'lık atık hizmeti verilen nüfus oranı ile Tekirdağ diğer iller arasında ilk sırada yer almaktadır. Bunu kentli nüfus oranının yüksek olmasıyla ilgili olduğu tahmin edilmektedir. Burada son sırada bulunan il % 58'lik atık hizmeti verilen nüfus ile Van'dır. Burada yine Van'ın kırsal nüfus oranının yüksek olması sonucu önemli ölçüde etkilemiştir.

Altyapı ve Atık Su İstatistikleri:

İL	Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen nüfusun oranı (%)	Kişi başı gün-lük atık su miktarı (litre/kişi-gün)	Atık su arıtma tesisi ile hizmet verilen nüfusun oranı (%)	Toplam atık su arıtma tesisi (Sayı)	Biyolojik atık su arıtma tesisi (Sayı)	Arıtılan içme ve kullanma suyu miktarı (1000 m3/yıl)
Tekirdağ	92	140	1	4	4	2.110
Balıkesir	94	203	47	6	6	30.189
Manisa	94	131	40	5	4	11.165
Malatya	93	170	77	1	-	29.689
Şanlıurfa	93	142	12	3	2	51.407
Denizli	89	150	34	4	1	105
K.Maraş	81	116	-	-	-	-
Van	80	283	71	4	4	-
Trabzon	76	230	6	2	-	45086
Mardin	73	129	-	-	-	-
Aydın	73	206	58	11	7	5960
Hatay	57	143	35	5	4	25
Muğla	56	446	38	19	16	14348

Kaynak: FİNTURK (2011)

Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen nüfus oranı Tekirdağ'da %92, Balıkesir ve Manisa'da %94, Malatya ve Şanlıurfa'da %93'tür. On üç ilin bulunduğu listede en yüksek oranlar bu beş ile aittir. Arıtma tesislerine bakıldığında ise Tekirdağ'da atık su arıtma tesisi ile hizmet verilen nüfus oranı % 1 ile oldukça düşüktür. Bu oran ile Tekirdağ son sırada yer almaktadır. Listedeki diğer tüm iller açık ara Tekirdağ'ın önündedir. Örneğin bu oran Malatya'da % 77'ye kadar çıkmaktadır. Tekirdağ'da dördü de biyolojik olmak üzere toplam dört adet atık su arıtma tesisi bulunmaktadır. Bu sayı on üç il arasında Tekirdağ'ı listenin ortalarına doğru çekmektedir.

VII GENEL DEĞERLENDİRME

Hiç şüphesiz Tekirdağ son yılların parlayan yıldızı, bölgenin üretim ve lojistik üssü, geleceğin birçok alanda göz dolduran cazibe merkezi olarak büyük şehir olmayı beklemektedir. İl, üretim ve sanayi altyapısıyla dünya çapında faaliyet gösteren birçok firmanın üretim alanlarına ev sahipliği yapmaktadır. Bu durum Tekirdağ'a olan göçü arttırmış, ili iş bulmak için göç etmek zorunda kalan milyonların aranan adresi haline getirmiştir. Tekirdağ son birkaç yıldır, net içgöçü en yüksek il olarak kayıtlara geçmiştir. Özellikle Çorlu ve Çerkezköy ilçeleri etrafında kümelenen sanayi yapısı Tekirdağ'ın gelişmişlik seviyesini yükseltmiş, rekabet etme kapasitesini arttırmıştır.

Ancak, sanayi ile birlikte gelen bir takım olumsuz sonuçlar Tekirdağ ve çevresinin doğal yapısına zarar vermektedir. Yer altı suyu kullanımında yeterli takip ve kontrol mekanizmalarının harekete geçirilmemesi, orantısız doğal kaynak kullanımı ve çevreyi kirleten etkenler ildeki ekolojik hayata geri döndürülmesi zor zararlar vermiştir. Bu gelişmeye dur demek için Orman ve Su İşleri Bakanlığı, son yılların en büyük doğal temizlik hareketi olarak görülen "Ergene Havzası Koruma Eylem Planını" hayat geçirmiştir. Plan çerçevesinde Ergene Havzası'nın ıslah edilmesine yönelik önlemler bir bir belirlenmiş ve bu önlemlerin kararlılıkla yürütülmesi için güçlü bir irade ortaya konmuştur.

Koruma eylem planı çerçevesinde, Tekirdağ'da, dolayısıyla tüm Trakya Bölgesi'nde sanayi varlığının ıslah edilmesi kararlaştırılmıştır. Bu sebeple OSB kanununda gerçekleştirilen değişiklikle ıslah OSB projesi benimsenmiş ve yakın gelecekte Tekirdağ'da toplam 8 adet ıslah OSB açılmasına karar verilmiştir. Bu sayede hale hazırda üretim yapan veya üretim yapmak için bölgeye yatırım yapan kuruluşlar ıslah OSB düzenlemeleri kapsamında yürürlüğe giren mevzuat çerçevesinde hareket edecek; arıtması tam, çevreye duyarlı ve kirlilik yaratmayan alanlarda üretimine devam edecektir. Bu sayede ilde ve bölgede yapılmakta olan tarım, hayvancılık, turizm ve sanayi faaliyetleri daha sağlıklı bir şekilde devam ettirilecektir.

Tekirdağ tarım ve hayvancılık alanında iddialı bir ildir. 2010 yılı verilerine göre ülke buğdayının %5'e yakını, ay çiçeğinin %31'i, kanolanın %49'u Tekirdağ'da üretilmektedir. İldeki geniş arazi yapısı ve insanların tarımı birincil faaliyet alanı olarak görmesi ildeki tarımın geleceği hakkında olumlu ipuçları vermektedir. Ayrıca süt ve et üretimi açısından Tekirdağ Türkiye ortalamalarının üzerinde seyrederek, hayvancılık alanında rekabet edebilme kapasitesini ortaya koymaktadır.

İlin en çok iddialı olduğu alanlardan birisi de lojistikdir. Tekirdağ coğrafi konumu, pazara ve üretim alanlarına yakınlığı ile ulaşım ağları üzerinde bulunmaktadır. Tekirdağ'da uluslararası yük taşımacılığı yapan üç adet liman bulunmaktadır. Bunlardan birisi bu yıl faaliyete geçmesi planlanan ve Türkiye'nin sayılı konteynir limanlarından olan Asyaport'tur. İlde bir adet havaalanı bulunmaktadır. Ayrıca, demiryolu bağlantıları ve gelişmiş karayolu ağı ile entegre yük taşımacılığında Tekirdağ vazgeçilmez konumunu sürdürmektedir. Tüm bu özellikleriyle değerlendirildiğinde Tekirdağ'ın sahip olduğu potansiyelden daha iyi istifade edebilmesi için daha güçlü bir yerel yönetim sistemine ihtiyaç duyduğu aşikârdır.

Tekirdağ ilinin büyükşehir belediyesi statüsü kazanması ilin ekonomik ve sosyal yapısına olumlu katkılar sunacaktır. İlin merkezi idare üzerinden aldığı mali kaynakta büyük bir yükseliş yaşanacak, şehrin mali sıkıntılardan ötürü gerçekleştirilemeyen birçok altyapı projesi hayat geçecektir. Yerel yönetimin elinin güçlenmesi daha çok hizmet ve yatırım anlamına gelmektedir. İlde yaşayan insanlar bu değişimden önemli ölçüde etkilenecektir. Halkın refah seviyesinde yükselme kaydedilecek, yaşam kalitesi artacaktır.

KAYNAKÇA

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. 81 İl Durum Raporu. Sanayi Genel Müdürlüğü, Ankara: Mayıs 2012

Gülşin, Hüseyin. Büyükşehir Belediyeleri ile İlçe Belediyeleri ve İlk Kademe Belediyeleri Arasındaki İlişkiler ve Sorunlar. Yüksek Lisans Tezi, Konya:2008

Güney Marmara Kalkınma Ajansı. Büyükşehir Olma Yolunda Bir Kent: Balıkesir,GMKA Değerlendirme Raporu. Balıkesir:2012

İnaç, Hüsamettin ve Feyzullah Ünal. Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Sırtı Ve Türkiye'de Belediyeler.

Koçak, Hüseyin. Küreselleşme ve Yerelleşme Çağında Yerel Demokrasi ve Kentsel Yaşam. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. Yıl 2009/2, Sayı 10, Afyonkarahisar:2009

Olgun, Hürriyet. Büyükşehir Belediyeleri ile İlçe Belediyeleri ve İlk Kademe Belediyeleri Arasındaki İlişkiler ve Sorunlar. Sosya-Ekonomi Derneği Ocak-Haziran 2007.

Sezer, Yasin ve Evinç Torlak. Belediye ve Büyükşehir Belediyesi Kuruluş Kriterleri. AÜEHFD, C IX, s 3-4: 2005

TC Resmi Gazete. 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu. Tertip 5, Cilt 43, Sayı 25531: 2004

Tekirdağ Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü. 2011 Yılı Tekirdağ Tarım Raporu. Tekirdağ:2012

Tekirdağ Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü. 2010 Yılı Tekirdağ Tarım Raporu. Tekirdağ:2011

Tekirdağ İl Özel İdaresi, Trakya Kalkınma Birliği, İstanbul Metropolitan Planlama ve Kentsel Tasarım Merkezi. 1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İl Çevre Düzeni Planı. Plan Açıklama Raporu. Temmuz 2011

Trakya Kalkınma Ajansı. Trakya Sosyal Yapı Analizi 2012 Raporu. Tekirdağ:2012

Ünsal, Nefise Tülay. Büyükşehir Belediyesi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı İdare Hukuku Bilim Dalı. Ankara:2007

www.tuik.gov.tr

Hiç şüphesiz Tekirdağ son yılların parlayan yıldızı, bölgenin üretim ve lojistik üssü, geleceğin birçok alanda göz dolduran cazibe merkezi olarak büyük şehir olmayı beklemektedir.

Trakya Kalkınma Ajansı
BÜYÜKŞEHİR OLMA YOLUNDA TEKİRDAĞ
www.trakyaka.org